

Волобуєва А.С., магістрант
Блещунова К.М., к.пед.н., доцент

*Національний політехнічний інститут
«Харківський політехнічний інститут»*

ОЦІНКА ЗАПРОВАДЖЕНИХ ЗМІН У ПРАВИЛАХ ЗМАГАНЬ ЗІ СТРІЛЬБИ З ЛУКА

Анотація. У статті наводяться результати соціологічного опитування спортсменів і тренерів щодо запроваджених змін у правилах змагань у стрільбі з класичного лука.

Ключові слова: стрільба з лука, класичний лук, правила змагань, об'єктивність суддівства, змагальна діяльність.

Вступ. Міжнародні спортивні федерації постійно працюють над удосконаленням правил змагань, намагаючись об'єктивізувати систему оцінки їх результатів, зробити змагання більш видовищними та цікавими для глядачів та засобів масової інформації [1-3]. Стрільба з лука, популярний та розвинений вид спорту в Україні, також постійно зазнає суттєвих змін. Це підтверджується рішенням щодо зміни формату змагань з метою їх вдосконалення та підвищення рівня видовищності, яке було прийнято на останньому Конгресі Міжнародної федерації зі стрільби з лука (FITA) у м. Улсан у 2009 р. [4]. Окрім цього, виникають та розвиваються інші види стрільби з лука, за якими проводяться міжнародні змагання, Чемпіонати Світу та Європи.

Проте інформація щодо оцінки змін правил змагань у стрільбі з лука має фрагментарний характер та висвітлена недостатньо. Таким чином, постає актуальне питання аналізу загальних тенденцій у регламентації правил змагань зі стрільби з лука, адже від цього залежить подальший розвиток виду спорту.

Мета дослідження – узагальнення оцінок спортсменів і тренерів до запроваджених змін у регламенті правил змагань у стрільбі з класичного лука.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичних літературних джерел, історичний метод, документальний метод, соціологічні методи опитування (бесіда та анкетування), математико-статистичні та логічні методи.

ЗРАЗОК АНКЕТИ

Вкажіть свій статус

(тренер/спортсмен): _____

Дайте свою оцінку від 1 (min) до 5 (max) балів тим змінам правил змагань у стрільбі з лука, які відбулися у Федерації стрільби з лука України.

1. Скорочення ліміту часу для деяких параметрів стрільби: на кожному стрілі 20 секунд (замість 30 секунд, з 2006 року) для альтернативної стрільби в індивідуальних матчах; для виходу на рубіж 10 секунд (замість 15 секунд, з 2006 року) для усіх раундів).
2. Зміна системи визначення переможця при однакових результатах у вправі "М1" (до 2006 року - за кількістю пострілів з максимальною кількістю очок (10)).
3. Введення стрільби 6 серій по 6 стріл на коротких дистанціях 50 м і 30 м (замість 12 серій по 3 стріли, з 2009 року).
4. Введення мішеней з шістьма заліковими зонами (від 10 до 5 залікових очок на дистанціях 50 м і 30 м, з 2009 року).
5. Введення у програму змагань зі стрільби з лука раунду Мікс (з 2009 року).
6. Зміна системи визначення переможця при однакових результатах у вправі "Олімпійський Раунд" (до 2001 року передбачалося дві перестрілки, з 2001 по 2010 роки - три перестрілки, а з 2010 року - лише одна перестрілка).
7. Введення в Олімпійський раунд, Командний раунд та раунд Мікс нової системи сетів (з 2013 року).
8. Проведення стрільби у кваліфікаційному колі тільки 70 + 70 метрів і лише 72 постріли (замість "М1" - 144 постріли, з 2013 року).
9. Заборона використання камуфляжу у екіпіровці та обладнанні спортсменів.
10. Гідність спірних пробоїн визначає на місці лише один старший суддя лінії стрільби, і в подальшому його рішення не може бути змінено.

У дослідженні взяли участь 20-ть спортсменів, які входять до складу збірної команди України та 15-ть тренерів зі стрільби з лука.

Результати дослідження та їх обговорення. Оцінка спортсменів та тренерів щодо змін правил змагань у стрільбі з лука, які відбулися у Федерації стрільби з лука України за останній час, у більшості пунктів збігається (рис. 1).

Найбільшу підтримку одержав 5-й пункт анкети: введення у програму змагань зі стрільби з лука раунду Мікс з 2009 року. Його вважають вдалим 100% спортсменів та тренерів (середній бал 4,9 в обох групах опитуваних).

3-й пункт: введення стрільби 6 серій по 6 стріл на коротких дистанціях 50 м і 30 м (замість 12 серій по 3 стріли, з 2009 року) дуже позитивно оцінили 90% спортсменів та 87% тренерів (середній бал 4,5 та 4,3 відповідно).

2-й пункт: зміна системи визначення переможця при однакових результатах у вправі "М1" (до 2006 року - за кількістю пострілів з максимальною кількістю очок (10) – вважають доцільним 85% спортсменів та 73% тренерів (середній бал 4,2 та 4,1 відповідно).

4-й пункт: введення мішеней з шістьма заліковими зонами (від 10 до 5 залікових очок на дистанціях 50 м і 30 м, з 2009 року) – схвалили 85% спортсменів та 67% тренерів (середній бал 4,3 та 3,7 відповідно).

7-й пункт: введення в Олімпійський раунд, Командний раунд та раунд Мікс нової системи сетів (з 2013 року) – привітали 75% спортсменів та 87% тренерів (середній бал 4,2 та 4,4).

Дискусійною зміною правил змагань зі стрільби з лука, що відбулась за останній час, та яку не підтримують більшість спортсменів-лучників (65% опитуваних) є положення, що спірні пробоїни оцінює лише один старший суддя лінії стрільби, і в подальшому його рішення не може бути змінено (10-й пункт). 40% тренерів теж не схвалюють це правило, але 47% тренерів поставили високі оцінки. Це можна аргументувати тим, що більшість тренерів виявили повагу до компетенції один одного, адже суддями у стрільбі з лука є ті самі тренери. Але, на жаль, не завжди думка судді-тренера щодо влучення стріли є стовідсотковою, у багатьох випадках мова йде за 1-2 мм, котрі можуть вирішити, продовжить спортсмен подальшу боротьбу у змаганнях, чи ні. Саме тому більшість спортсменів-лучників виступає проти цього правила. Середній бал цього пункту 2,2 та 3,1 відповідно.

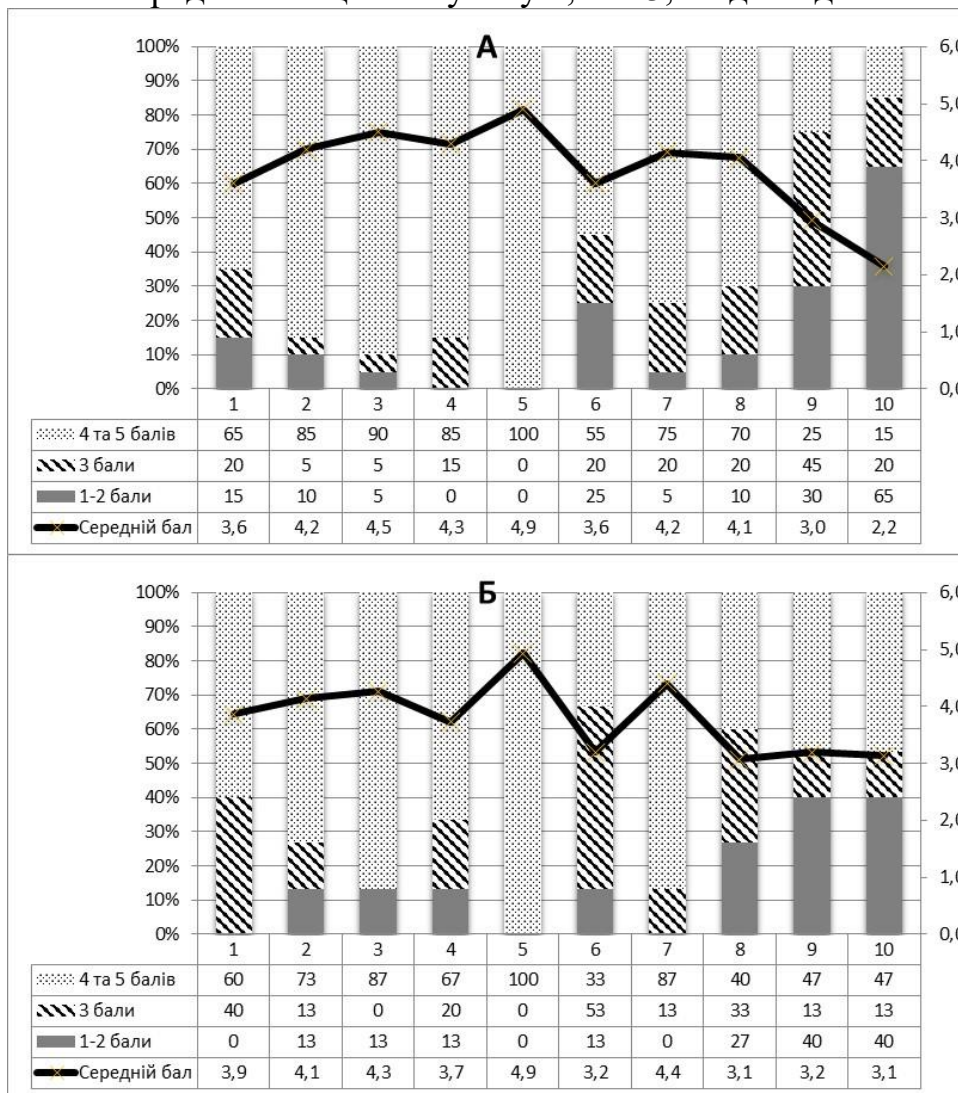

Рис. 1. Оцінка змін у правилах змагань, запроваджених Федерацією зі стрільби з лука України, спортсменами (А) та тренерами (Б).

Умовні позначення: 1-10 – питання анкети (наведено в тексті вище).

Заборона використання камуфляжу у екіпіровці та обладнанні спортсменів (9-й пункт) не була схвалена 30% спортсменів та 40% тренерів. Середній бал цього пункту 3,0 та 3,2 відповідно.

Є зміна у правилах, яку підтримують спортсмени, але більшість тренерів виступають проти неї. Це 8-й пункт: при перестрілці в Олімпійському раунді переможець визначається тільки при більшій відмітці у попаданні – 70% спортсменів та 47% тренерів (середній бал 4,1 та 3,1 відповідно).

Висновки.

1. Оцінка спортсменів і тренерів більшості змін у регламенті проведення змагань у стрільбі з лука співпадає (вісім пунктів із десяти).

2. Пункт щодо того, що у перестрілці в Олімпійському раунді переможець визначається тільки при більшій відмітці у попаданні, схвалює 70% спортсменів та 47% тренерів (середній бал 4,1 та 3,1 відповідно).

3. Положення, що спірні пробоїни оцінює лише один старший суддя лінії стрільби, і в подальшому його рішення не може бути змінено, не підтримують 65% спортсменів-лучників та 40% тренерів (середній бал 2,2 та 3,1 відповідно).

4. Дискусійні правила змагань потребують обговорення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богіно, В.Г., Виноградський, Б.А. (2002). «Багатофакторний аналіз результатів стрільби у мішень». *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. Харків: ХХІІІ, №21, С.26-35.

2. Виноградський, Б. (2012). «Спортивна стрільба з лука: основи й удосконалення спеціальної підготовленості». *Монографія*. Львів: ЛДУФК, 306 с.

3. Пятков-Мельник, В.Т. (2006). «Стрілецько-спортивна наука України (2001–2005)». *Монографія*, 371 с.

4. Симанович, П.Г., Максименко, Н.П. (1998). «З історії розвитку стрільби з лука і лучного спорту на Мозирщині». *Наукове обґрунтування фізичного виховання, спортивного тренування і підготовки кадрів з фізичної культури і спорту: Матеріали 3 науч. сесії АФВіС Респ. Білорусь за підсумками наук.-дослід. роботи за 1997р. і 52-й студентській науч. конф., Мінськ, С. 262.*